

Vision for udviklingen af det nære og sammenhængende sundhedsvæsen i Ringkøbing-Skjern Kommune – etablering af et nærhospital

Region Midtjylland og Ringkøbing-Skjern Kommune er optaget af i fællesskab at udvikle det nære og sammenhængende sundhedsvæsen i Ringkøbing-Skjern Kommune med fokus på nærhed, fleksibilitet og sammenhæng for borgerne. Der er brug for, at afsøge nye og innovative måder at samarbejde på og der må udvikles nye tilbud til borgerne, hvor teknologi og digitale løsninger er omdrejningspunktet. Visionen er, at vi i fællesskab udvikler 'det virtuelle nærhospital', som skal sikre et nært sundhedstilbud til alle uanset bopæl

Nærhospitaler skal bidrage til, at flere borgere oplever et sammenhængende sundhedstilbud, fordi flere aktører under samme tag kan understøtte stærkere samarbejde, koordinering og vidensdeling om borgernes forløb, tilgængelighed for borgerne og sparring på tværs af sektorer og faggrænser.

(Faglig ramme for etablering af nærhospitaler, Sundhedsstyrelsen 2022)

Vi har et sundhedsvæsen, hvor behovet for sundhedsydelser stiger, som følge af den demografiske udvikling med flere ældre, og hvor der samtidig er personalemangel og rekrutteringsudfordringer. En udfordring som forventes at vokse i de kommende år. Det er derfor også nødvendigt at se på løsninger, der kan mindske behovet for personaleressourcer i et sundhedsvæsen, hvor der er stigende efterspørgsel.

Nærhospitalet er en anledning til at gentænke patientforløb og opgaveløsning, så de fælles ressourcer anvendes bedst muligt til gavn for borgeren. Det er visionen, at man som borger skal opleve at, nærhospitalet er lige tæt på uanset hvor man bor. Med tilgængelighed og nærhed som bærende elementer for udviklingen, vil vi ikke lade os begrænse af de fysiske rammer for et nærhospital. Derfor er der brug for at udvikle nye løsninger med fokus på velfærdsteknologi og digitalisering, som kan bringe sundhedsvæsenet tættere på borgerne.

Mange borgere er i besiddelse af ressourcer, som kan gøre deres forløb bedre og mindske behovet for hjælp fra sundhedsvæsenet. Men ofte er der brug for en indsats, for at borgerens ressourcer kan bringes i spil. Den indsats er der brug for at sætte fokus på, så vi sammen kan hjælpe borgerne til bedre at mestre egen sygdom. Vi vil arbejde for understøtte borgerne i at benytte det nærmeste relevante tilbud, også når der er tale om en digital løsning.

Nærhospitalet - fysisk og virtuelt – skal være for alle borgere i kommunen. Men der vil være særligt fokus på at lave løsninger, for de borgere som har det sværest eller som har størst behov for sundhedsydelser. Derfor er målgrupperne for udviklingsarbejdet:

- Den ældre patient
- Socialt udsatte småbørnsfamilier
- Psykiatriske patienter
- Socialt udsatte, herunder misbrugere
- Multisyge kronikere

Der er brug for differentierede indsatser, hvor dem har størst behov får mest hjælp og dem, der kan selv, skal mere selv. Vi vil se på borgernes behov først, dernæst på hvordan opgaven kan løses og til sidst på hvem der skal løse opgaven. Vi vil samarbejde bedst muligt om borgeren for at skabe sammenhængende forløb og gode sektorgange. Forankret på en fysisk matrikel vil vi udvikle det virtuelle nærhospital, hvor bopæl ikke er afgørende for om man har et nært sundhedsvæsen.

Beslutningsgrundlag for placering af nærhospital i Ringkøbing-Skjern Kommune

Dette beslutningsgrundlag er udarbejdet med henblik på at belyse forhold vedrørende beslutning om placering af et nærhospital i Ringkøbing-Skjern Kommune. Det fysiske nærhospital skal understøtte det virtuelle nærhospital, som bliver omdrejningspunktet for udviklingen af det nære og sammenhængende sundhedsvæsen i kommunen. Der er taget afsæt i to mulige placeringer i hhv. Ringkøbing Sundhedshus og Tarm Sundhedshus.

Befolkning og sundhedsprofil

Der er i ca. 56.300 borgere i Ringkøbing-Skjern Kommune. I det vedhæftede bilag 1 ses det nuværende indbyggertal, befolkningsandel, gennemsnitsalder samt antal borgere på +70 år fordelt på postnumre i kommunen. Antallet af ældre borgere på +70 år i kommunen er i alt 9691, hvilket svarer til 17,6% af det totale antal borgere. I forhold til fordelingen på de enkelte postnumre kan det f.eks. nævnes, at der er 1287 borgere på +70 år bosat i Tarm, hvilket er 13,3% af alle +70-årige. I Skjern er der 2186 borgere på +70 år, hvilket svarer til 22,6%. Endelig er der i Ringkøbing 2727 borgere på +70, svarende til 28,1 % af alle +70-årige i kommunen. Der tales ofte om Skjern og Tarm som en enhed. Ud fra denne forståelse er der ikke en entydig konklusion om, at befolkningen generelt er ældre i Ringkøbing-området

Til at belyse den demografiske udvikling (perioden 2021 – 2031) ses herunder befolkningsfremskrivningen fra Danmarks Statistik vedrørende Ringkøbing-Skjern Kommune:

Tabel 1: Fremskrivning af borgerne i RKSJ fordelt på aldersgrupper, 2021-2031.

	0-5 år	6-16 år	17-64 år	65-74 år	75-84 år	85+ år
2021	3.381	7.423	32.359	6.989	4.485	1.545
2031	3.547	6.469	29.377	7.381	5.482	2.399
Ændring i antal personer	166	-954	-2.982	392	997	854
Ændring i procent	5%	-13%	-9%	6%	22%	55%

Kilde: RKSJ på baggrund af Danmarks Statistik (ID=FRKM121).

Befolkningsfremskrivningen viser bl.a. en stigning i antallet af ældre borgere på 6% for 65-74-årige, 22 % blandt de 75-84 årige og på 55 % blandt borger på 85 år eller derudover. Desuden ses en mindre stigning på 5% i kategorien 0-5 år. Vedrørende de øvrige alderskategorier mellem 6 og 64 år ses et faldende antal borgere. Tendensen genfindes på landsplan. Særligt udviklingen i antallet af ældre borgere vurderes at få betydning for behovet for sundhedsydelse, herunder behov for tilbud i det nære sundhedsvæsen.

Sundhedsprofilen, som er udarbejdet på baggrund af spørgeskemaundersøgelsen 'Hvordan har du det? 2021', belyser sundhed, sygdom og trivsel blandt borgere i Region Midtjylland i alderen fra 16 år og opefter.

Sundhedsprofilen opdeler kommuner i områder på baggrund af sociogeografiske forhold og kan bruges som et redskab til at identificere områder med store sundhedsudfordringer. De sociografiske områder er inddelt fra 1-5, hvor tyngden af sundhedsudfordringer er størst i område 5 og mindst i område 1. Den primære del af befolkningen i Ringkøbing-Skjern Kommune bor i sociogeografisk område 3 (54%). Mens den næststørste andel af kommunens befolkning bor i område 4 (27%) – tre områder nordøst for Ringkøbing

samt fem områder syd og sydøst for Tarm samt i Tarm sogn. En mindre del af befolkningen (19%) bor i sociogeografisk område 2. Ingen del af befolkningen bor i sociogeografisk område 1 og 5 (0%).

Sundhedsprofilen viser for Ringkøbing-Skjern kommune seks primære udfordringer, set i forhold til Region Midtjyllands gennemsnit:

- Antal daglig rygere (på trods af reduktion i perioden 2010-2021) er fortsat 6100 personer daglig rygere svarende til 14%
- Usundt kostmønster ses for ca. 8.800 borgere svarende til 21% - signifikant højere end Region Midtjyllands gennemsnit, særligt udfordret i sociogeografisk område 4 (24%)
- Svær overvægt ses for ca. 8.300 borgere svarende til 20%
- En del/meget nedsat arbejdsevne (25-64 år) - gælder for i alt 6.600 borgere svarende til 19%
- Høj score på stress-skalaen – ligger signifikant lavere end Region Midtjylland, men påvirker 11.000 borgere svarende til 24%
- 2-5 risikable sundhedsvaner ses for ca. 9.300 borgere svarende til 22% – signifikant højere i sociogeografiske område 4 (27% af de berørte)

Tabel 2 herunder viser, borgerne fra Ringkøbing-Skjern Kommune har haft 62.552 ambulante besøg på Regionshospitalet Gødstrup i 2022. Når man inddeler befolkningen efter postnummer i henhold til beregnet afstand til nærmeste nærhospital jf. tabel 3, ser man, at 35% af borgerne i området, som vil få kortest afstand til et nærhospital i Ringkøbing har besøgt Regionshospitalet Gødstrup i 2022. Til sammenligning har 32% af borgerne i området, som vil få kortest afstand til et nærhospital i Tarm besøgt Regionshospitalet Gødstrup i 2022.

Ser man på udvalgte diagnoser i henhold til den faglige ramme for nærhospitaler viser data, at der har været 492 borgere fra "område Ringkøbing", hvor den primære årsag til besøg på Regionshospitalet Gødstrup i 2022 skyldes en af disse diagnoser. Til sammenligning har der været 243 borgere fra "område Tarm", hvor den primære årsag til besøg på Regionshospitalet Gødstrup i 2022 skyldes en af de udvalgte diagnoser. Det svarer til, at 102% flere borgere fra "område Ringkøbing" har besøgt Regionshospitalet Gødstrup med begrundelse i de udvalgte diagnoser sammenlignet med "område Tarm". Der bor 50% flere borgere i "område Ringkøbing".

Det er ikke muligt at opgøre, hvor mange der udebliver fra planlagte besøg.

	Ringkøbing							Tarm			Grand Total	
	6920	6950	6960	6971	6940 Lem	6980 Tim	Total	6880 Tarm	6893 Hemmet	6900 Skjern		Total
Indbyggertal, Ringkøbing-Skjern kommune	8.482	14.249	3.170	3.202	2.157	1.833	33.093	6.907	1.789	13.302	21.998	55.091
Besøg i 2022 på RHG fra RS-kommune	9.869	17.819	3.916	3.569	2.641	1.944	39.758	7.252	1.506	14.036	22.794	62.552
Besøg, Diabetes	63	47	10	24	≤5	11	155	27	12	64	103	263
Unikke CPR, Diabetes	27	24	≤5	11	≤5	≤5	62	17	≤5	34	51	129
Besøg, Hjertesygdomme	86	115	49	27	20	10	307	46	6	93	145	452
Unikke CPR, Hjertesygdomme	45	70	22	19	11	7	174	24	≤5	45	69	247
Besøg, KOL	20	34	26	8	6	13	107	13	9	31	53	160
Unikke CPR, KOL	13	24	17	≤5	6	9	69	10	6	23	39	113
Besøg, osteoporose	29	63	11	18	≤5	7	128	14	≤5	33	47	185
Unikke CPR, osteoporose	21	52	8	13	≤5	6	100	10	≤5	29	39	148
Besøg, Psykiske sygdomme	23	62	21	9	7	16	138	10	≤5	60	70	213
Unikke CPR, Psykiske sygdomme	12	29	9	8	≤5	≤5	58	8	≤5	23	31	98
Besøg, Andre sygdomme	9.648	17.498	3.799	3.483	2.598	1.887	38.913	7.142	1.469	13.755	22.366	61.279
Unikke CPR, Andre sygdomme	2.777	5.044	1.094	992	718	593	11.218	2.130	509	4.138	6.777	17.995

Tabel

2: Opgørelse over ambulante besøg på Regionshospitalet Gødstrup i 2022 for patienter med bopæl i Ringkøbing-Skjern Kommune. Borgere, der hører til i Ringkøbing-Skjern Kommune, men bor i et postnummer, der tilhører en anden kommune, er frasorteret.

Geografisk afstand og/eller vanskelig infrastruktur

Ringkøbing-Skjern Kommune er Danmarks største kommune arealmæssigt (1.489 Km²), og der er derfor relativt store køreafstande indenfor kommunen. Centerbyerne Ringkøbing og Tarm, som er nævnt som mulige lokationer for et nærhospital, er beliggende i henholdsvis den nordlige og sydlige del af kommunen, hvilket betyder, at der uanset placering vil være borgere, som skal køre/transporteres i en længere afstand.

I den nedenstående tabel 3 ses de vejledende afstande for borgere i kommunen (baseret på postnumre) til et nærhospital beliggende i henholdsvis Ringkøbing eller Tarm.

Vejledende afstande til muligt nærhospital i Ringkøbing-Skjern Kommune, kilometer					
	Indbyggertal pr. 1. november 2022	Befolkningsandel	Afstand til Sundhedshus Ringkøbing	Afstand til Sundhedshus Tarm	
6880 Tarm	6.939	12,6%	31	0	
6893 Hemmet	1.788	3,2%	39	13	
6900 Skjern	13.297	24,1%	26	4,6	
6920 Videbæk	8.502	15,4%	24	25	
6940 Lem St	2.158	3,9%	13	19	
6950 Ringkøbing	14.294	25,9%	0	30	
6960 Hvide Sande	3.164	5,7%	22	51	
6971 Spjald	3.188	5,8%	21	26	
6980 Tim	1.846	3,3%	13	39	
Gennemsnitsafstand i kilometer			21,0	23,1	
Vægtet gennemsnitsafstand i kilometer (vægtet efter befolkningsandel)			18,5	19,6	

Tabel 3. Kilde: BI-datavarehuset, DimBorger, 06.12.2022 (indbyggertal) og Google Maps (afstande)

I forhold til afstandene i tabellen er det forudsat at nærhospitalet har samme matrikel, som henholdsvis sundhedshusene i Ringkøbing og Tarm. Dette er udelukkende antaget, som et udgangspunkt for dataindsamlingen.

Den gennemsnitlige afstand for borgere i kommunen til et nærhospital i Ringkøbing er 21 km/vægtet efter befolkningsandel 18,5 km. Den gennemsnitlige afstand til et nærhospital i Tarm er 23,1 km/vægtet efter befolkningsandel 19,6 km. Forskellen mellem de to placeringer, når man ser på gennemsnits-afstanden for borgerne, må betragtes som værende lille, dog med en lidt længere gennemsnitlig afstand til Tarm.

Med et nærhospital i Ringkøbing kan borgerne i det meste af den nordlige del af kommunen nå frem på under 20 minutter. Borgerne i Hvide Sande, Skjern og Videbæk kan nå til et nærhospital i Ringkøbing på mellem 20 og 30 minutter. Borgerne i Tarm og på over halvdelen af Holmsland Klit fra nord kan nå til Ringkøbing på 30 minutter. Borgerne på den sydlige del af Holmsland Klit, i området syd for Tarm samt i en del af området sydøst for Videbæk vil have over 30 minutter til Ringkøbing.

Med et nærhospital i Tarm kan stort set alle borgere i den sydlige del af kommunen, inklusive Skjern, samt området op til og med Lem nå frem på 20 minutter. Borgerne i Ringkøbing og Videbæk kan nå til et

nærhospital i Tarm på mellem 20 og 30 minutter. Borgerne i Hvide Sande, på Holmsland Klit og i området nordøst for Ringkøbing vil have over 30 minutter til Tarm.

I alle scenarier vil der være borgere, som vil have mere end 30 minutter til et nærhospital.

Notat om borgernes afstand til et kommende nærhospital er vedlagt som bilag (bilag 2).

Det er desværre ikke muligt at beregne afstanden i tid for offentlig transport. I bilag 2 er et kort over Midttrafikens ruter, der viser, hvilke områder der er forbundet med offentlig transport.

Nuværende regionale, kommunale og private sundhedstilbud i Ringkøbing-Skjern Kommune

Der er i dag to sundhedshuse i Ringkøbing-Skjern Kommune, henholdsvis i Ringkøbing og i Tarm.

Sundhedshuset i Ringkøbing ejes af Region Midtjylland mens sundhedshuset i Tarm ejes af Ringkøbing-Skjern Kommune.

Der er følgende tilbud i sundhedshusene:

Ringkøbing Sundhedshus	Tarm Sundhedshus
Regionale tilbud: Vagtlæge Røntgen Blodprøvetagning Jordemoderkonsultation Hjerteklinik Kræftbehandling Akutklinik Psykiatri (udekørende) Mobil tappeenhed	Regionale tilbud: Vagtlæge Røntgen Blodprøvetagning Jordemoderkonsultation Psykiatri (udekørende)
Kommunale tilbud: Sygeplejeklinik Genoptræning Rehabilitering Sundhedsfremme og forebyggelse: Sundhedskurser*	Kommunale tilbud: Rusmiddelcenter Genoptræning Rehabilitering Sundhedsfremme og forebyggelse: Sundhedskurser*
Private tilbud: Praktiserende læger Tandlæge Hørecenter – Center for kommunikation Psykolog Kiropraktor Ergoterapi Fodterapeut, KST, massør, pilates	Private tilbud: Praktiserende læger Øjenlæge Hørecenter – Center for kommunikation Psykolog Kiropraktor Akupunktør, fodterapeut

* "Lær at takle"- kurser (angst, rollen som pårørende og smerter), diabeteskole, rygestopkurser og KOL-hold.

De regionale funktioner, som i dag er tilstede i både Ringkøbing og Tarm, vil også med etableringen af et nærhospital kunne opretholdes to steder i kommunen. Omvendt vil de regionale funktioner som i dag kun

er tilstede et sted i kommunen blive placeret i et kommende nærhospital. Det drejer sig om Hjerteklinik, og Kræftbehandling, som vil følge nærhospitalet. Sundhedshuset i Ringkøbing rummer i dag den regionale akutklinik. I udgangspunktet er nærhospital og akutklinik to uafhængige elementer, der vil dog naturligt blive overvejet en hensigtsmæssig placering, når vi skal se på synergier mellem funktionerne.

Bygningsmæssige forhold

Ringkøbing Sundhedshus har et bygningsareal på 10.460 m² og et grundareal på 14.233 m². Sundhedshuset er ejet af Region Midtjylland.

Ringkøbing Sundhedshus er generelt veludnyttet, og der er få ledige arealer. Ved årsskiftet 2022/2023 forventes ca. 550 m² i stueplan samt ca. 650 på 1. sal (heraf ca. halvdelen med skråvægge) at stå ledige til evt. ny anvendelse. En del er renoveret, men der må forventes behov for investering i evt. ombygning samt generel renovering af de resterende arealer. Er der behov for yderligere arealer i den eksisterende bygning vil det betyde at nuværende funktioner skal fraflytte.

Der vurderes ikke at være mulighed for væsentligt nybyggeri på den eksisterende matrikel. Siden omdannelsen fra sygehus til sundhedshus er der sket en løbende tilpasning af bygningsmassen med frasalg af flere tilknyttede bygninger, som regionen på daværende tidspunkt vurderede ikke var nødvendige for funktionen, og der tilbagesår i dag således selve sundhedshuset og de nødvendige parkeringsarealer for at betjene dette. Bygningerne er ikke egnede til at f.eks. at tilføje yderligere etager, så en udvidelse af etagearealet vil formentlig enten kræve nedrivning af eksisterende byggeri og erstatning af nyt/højere byggeri – eller tilkøb af naboarealer. Det vurderes dog muligt at kunne erhverve en eller flere af de ejendomme som tidligere er frasolgt nord for sundhedshuset – men som ikke på nuværende tidspunkt vurderes at være hensigtsmæssigt indrettet til evt. nærhospitalsfunktion. Ny, relevant anvendelse her vil således også kræve enten væsentlig ombygning eller nedrivning.

Tarm Sundhedshus har et bygningsareal på 10.494 m² og et grundareal på 14.875 m². Sundhedshuset er ejet af Ringkøbing-Skjern Kommune.

Tarm Sundhedshus er generelt i god stand dog må visse renoveringsbehov forventes i løbet af de kommende 5-10 år, heriblandt tag og vinduer. Det meste af bygningsmassen er i dag udlejet. Det vurderes at der er omkring 260 m², som for tiden står ledigt.

Det vurderes ikke umiddelbart muligt at udvide horisontalt på området, med mindre man flytter Åkanden til ny lokation, og nedriver Åkandens nuværende bygning. På matriklen ligger de gamle funktionærboliger mod øst, som kan overvejes nedrevet, for at give plads til en udvidelse eller sammenbygning med det tidligere sengeafsnit. Sengeafsnittet kan eventuelt udvides vertikalt med en eller om nødvendigt flere etager, men konstruktion og jordbund skal undersøges nøje, for at vurdere om dette er muligt. Der kan laves en tilbygning på 10% af grundarealet svarende til 1487,5 m². Der må ikke bygges højere end 3 etager og bygningshøjden må ikke overstige 12,5 m.

Tilkørsel for både privatbilister og ambulancer er gode, ligesom p-pladsforholdene er fine.

Øvrige forhold

Af de regionale rammer for etablering af nærhospitalet, som regionsrådet godkendte i august 2022 fremgår følgende principper for placering af nærhospitalet, som har afsæt i den regionale strategi for sundheds- og psykiatrive:

- geografisk tages der afsæt i den nuværende sundhedshus-struktur
- der skal være tilstrækkeligt patientgrundlag
- nærhospitalet skal være med til at løfte et fælles populationsansvar
- afstand til akuthospital er en faktor
- nærhospitalet skal bidrage til mere lighed i sundhed
- der skal være samme høje kvalitet som på akuthospitalerne
- der skal være synergi i funktioner
- fornuftig ressourceudnyttelse
- de funktioner, som placeres i nærhospitalet skal kunne fyldes ud med aktivitet til et dagsprogram

Ovenstående er i tråd med Sundhedsstyrelsens faglige ramme for etablering af nærhospitalet, som tilsiger, at der ved placering af nærhospitalet bør være nogle af følgende faktorer til stede i de områder, hvor der etableres et nærhospital:

- mange patienter der har stor geografisk afstand og/eller der er en vanskelig infrastruktur til akutsygehus
- et tilstrækkeligt patientvolumen til at kunne opretholde funktioner og indsatser i nærhospitalet og en demografisk udvikling, der f.eks. peger på en fremtidig tilvækst og behov for funktionerne/indsatser
- lokalbefolkningens sundhedsprofil tilsiger, at der bør være et særligt fokus på at højne sundheden gennem lettere tilgængelige sundhedstilbud i det primære sundhedsvæsen

Fordele og ulemper ved placering i hhv. Ringkøbing og Tarm

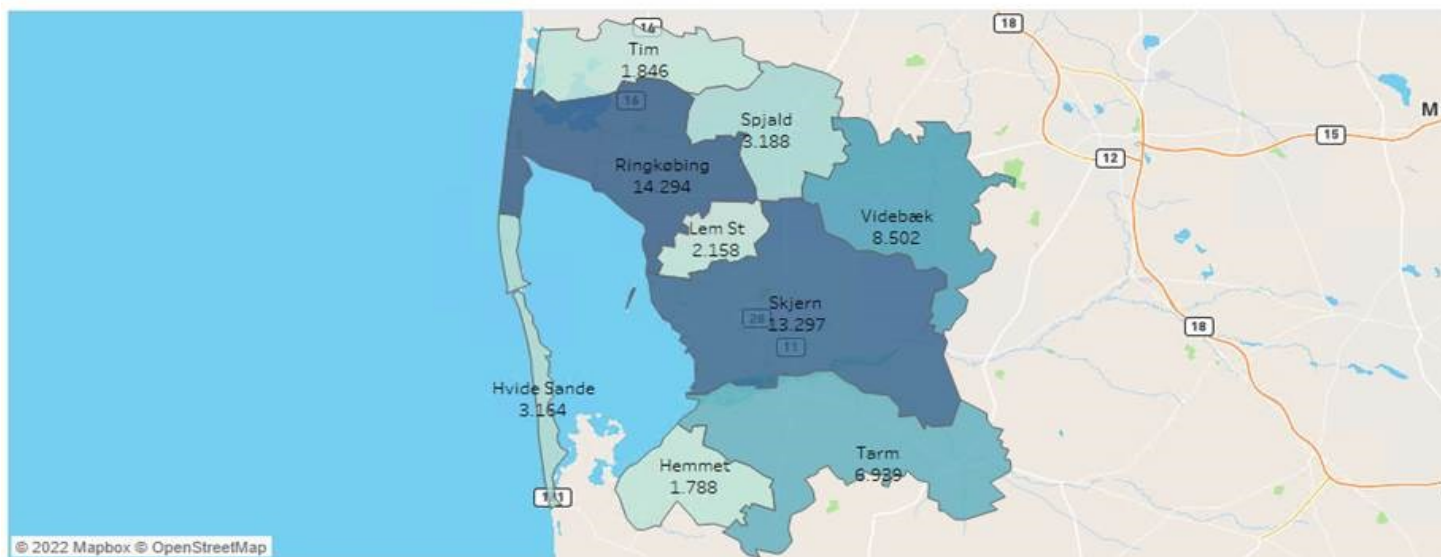
Det kunne tale for placering af et nærhospital i Ringkøbing, at befolkningen generelt er ældre her end i resten af kommunen. Ser man på aktiviteten på Regionshospitalet Gødstrup inddelt efter bopæl viser data, at der både antalmæssigt og procentvis er flere besøg fra borgerne i "område Ringkøbing", særligt når man ser på de udvalgte diagnoser, som fremgår af den faglige ramme for nærhospitalet. Det kunne også tale for at man placerer et nærhospital her. Samtidig vil en placering i Ringkøbing betyde kortest afstand til nærhospitalet for flest mulig borgere i kommunen. Ringkøbing Sundhedshus ligger centralt og det vurderes, at der vil være mulighed for udvidelse i form af opkøb af tidligere frasolgte bygninger, ligesom en mindre del af bygningsmassen er ledig til indretning af nye funktioner. Der må påregnes ombygning og renovering for optimal udnyttelse af lokalerne.

Det kunne tale for placering af et nærhospital i Tarm, at en stor andel befolkningen i sociogeografisk gruppe 4 bor i denne del af kommunen. Ligeledes kan en stor del af ældre i Skjern-Tarm området tale for en placering. Der er en formodning om, at antallet af udeblivelser ved planlagte besøg på hospitalet er større for borgere i sociogeografisk gruppe 4, hvilket også kan tale for en placering af nærhospitalet i Tarm. Det har dog ikke været muligt at lave en opgørelse over dette. Der er gode tilkørselsforhold til Tarm Sundhedshus og det vurderes, at der vil være mulighed for udvidelse i form af om- og tilbygning. Dog må der i flere scenarier påregnes nedrivning af eksisterende bygninger for at give mulighed for udvidelse. Der er kun en lille del af bygningsmassen ledig til indretning af nye funktioner.

Bilag 1:

Befolkningstal pr. postnummer

Pr. 1. november 2022

			Indbyggertal	Befolkningsandel	Gennemsnitsalder	Antal borgere +70 år	Andel borgere +70 år
Ringkøbing-Skjern Kommune	6880	Tarm	6.939	12,6%	44,4	1.287	19%
	6893	Hemmet	1.788	3,2%	45,5	270	15%
	6900	Skjern	13.297	24,1%	42,6	2.186	16%
	6920	Videbæk	8.502	15,4%	42,7	1.436	17%
	6940	Lem St	2.158	3,9%	42,9	339	16%
	6950	Ringkøbing	14.294	25,9%	45,1	2.727	19%
	6960	Hvide Sande	3.164	5,7%	45,9	635	20%
	6971	Spjald	3.188	5,8%	41,8	484	15%
	6980	Tim	1.846	3,3%	43,5	327	18%
Total			55.176	100,0%	43,8	9.691	18%

Note: I Ringkøbing-Skjern kommune bor der yderligere ca. 1200 borgere, der har postnummer tilhørende en anden kommune, fx 6933 Kibæk (Herning Kommune) og 6990 Ulfborg (Holstebro). Disse er ikke medregnet i opgørelsen.

NOTAT

**NATURENS
RIGE**

Borgernes afstand til et kommende nærhospital

Beregnet på Ringkøbing og Tarm
som mulige scenarier

■ Viden & Strategi, december 2022

Indhold

Overblik over scenarier	3
Resumé	4
1. Hvor mange vil have kortere afstand til et nærhospital end til Gødstrup?	5
2. Hvor langt får borgerne i gennemsnit til et (nær)hospital?	6
2.1. Afstand fordelt på sogne i de fire scenarier	7
2.2. Afstand fordelt på aldersgrupper i de fire scenarier	9
3. Hvor er borgerne i Ringkøbing-Skjern Kommune ældst?	10
4. Hvor kan borgerne nå et nærhospital inden for 20-30 minutter?	11
Bilag 1: Midttrafiks rutekort.....	12
Bilag 2: Kort over befolkningstæthed.....	13

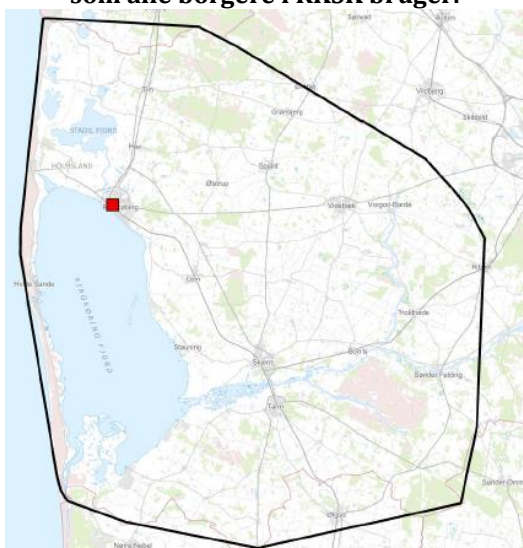
Overblik over scenarier

Vi har regnet på fire forskellige scenarier. I scenarie 1 ligger nærhospitalet i Ringkøbing og i scenarie 2 ligger nærhospitalet i Tarm. Begge steder tager vi udgangspunkt i placeringen af det eksisterende sundhedshus/sundhedscenter.

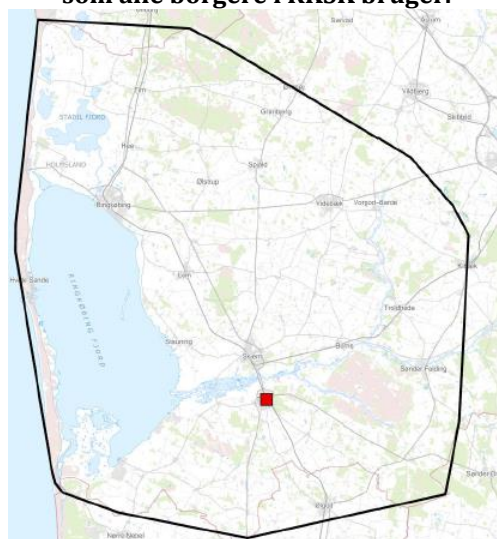
Vi kender endnu ikke opgavefordelingen mellem nærhospitalet og hospitaler, og derfor har vi beregnet to alternative scenarier for henholdsvis Ringkøbing og Tarm. I scenarie 3 med Ringkøbing og scenarie 4 med Tarm antager vi nemlig, at borgerne i Ringkøbing-Skjern også kan bruge Gødstrup, hvis Gødstrup ligger tættere på borgerens bopæl end nærhospitalet.

De fire scenarier er visualiseret nedenfor:

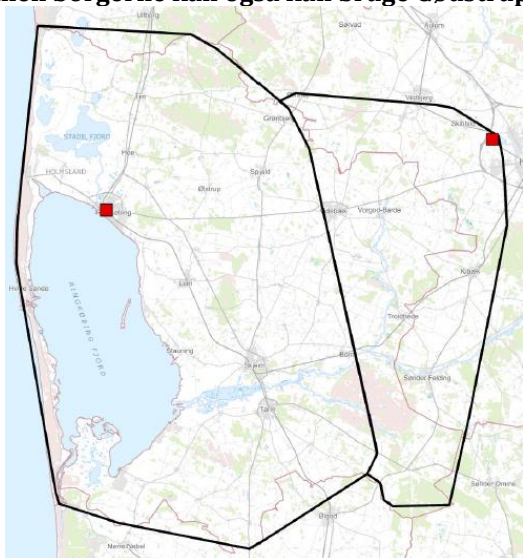
Scenarie 1: Ringkøbing har et nærhospital, som alle borgere i RKSJ bruger.

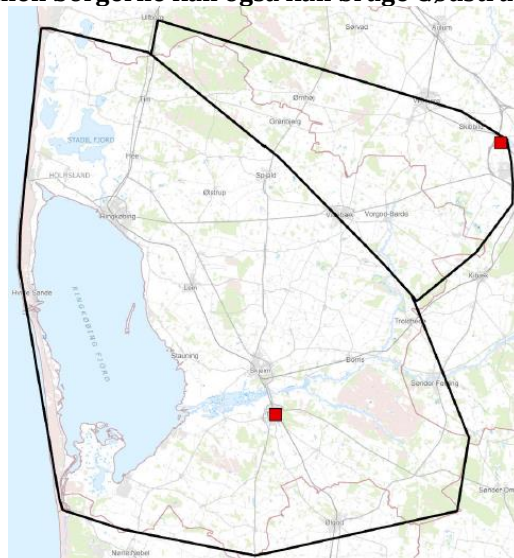
Scenarie 2: Tarm har et nærhospital, som alle borgere i RKSJ bruger.

Scenarie 3: Ringkøbing har et nærhospital, men borgerne kan også kan bruge Gødstrup.

Scenarie 4: Tarm har et nærhospital, men borgerne kan også kan bruge Gødstrup.

Resumé

Dette notat indeholder en analyse af afstande fra borgerens bopæl til et kommende nærhospital i enten Ringkøbing eller Tarm.¹

Viden & Strategi er kommet frem til følgende pointer:

- Uanset om nærhospitalet kommer til at ligge i Ringkøbing eller Tarm vil mere end 8 ud af 10 borgerne i Ringkøbing-Skjern få adgang til et nærhospital, der ligger tættere på deres bopæl, end Gødstrup gør i dag. Dette gør sig gældende for 81 procent af borgerne, hvis nærhospitalet kommer til at ligge i Ringkøbing og 85 procent af borgerne, hvis det bliver i Tarm. De 4 procentpoint i forskel mellem de 2 scenarier svarer til 2.000 borgere.
- I dag har borgerne i Ringkøbing-Skjern Kommune i gennemsnit 39 kilometer til Gødstrup, som det nærmeste regionshospital. Hvad enten der kommer et nærhospital til Ringkøbing eller Tarm, vil det være muligt at halvere denne afstand til et hospital. I alle scenarier vil der dog være borgere, som vil have mere end 30 minutter til et hospital.
- Hvis vi ser på scenarie 1 og 2, hvor borgerne bruger et nærhospital i enten Ringkøbing eller Tarm, så har borgerne i gennemsnit 20 kilometer til Ringkøbing eller 21 kilometer til Tarm. Ser vi på det samlede antal kilometer for alle borgere, er der kortest afstand til Ringkøbing for borgerne samlet set.
 - I scenarie 1 med nærhospitalet i Ringkøbing vil sognet med den længste afstand have 42 kilometer i gennemsnit, hvor de fem sogne, der vil have længst, er Sønder Vium (39), Nørre Bork (40), Sønder Bork (42), Lyne (42) og Hoven (46).
 - I scenarie 2 med nærhospitalet i Tarm vil sognet med den længste afstand have 50 kilometer i gennemsnit, hvor de fem sogne, der vil have længst, er Husby (42), Haurvig (44), Vedersø (47), Hvide Sande (49) og Lyngvig (50).
 - I scenarie 1 og 2 vil alle aldersgrupper i gennemsnit have mellem 16 og 22 kilometer til et nærhospital. De 60-89 årige vil have kortest til Ringkøbing, mens de 90+ årige vil have kortest til Tarm. Der er ingen nævneværdig forskel for de 0-59 årige.
- Den korteste afstand til et hospital er i scenarie 3 med et nærhospital i Ringkøbing og med mulighed for at bruge Gødstrup, hvis Gødstrup ligger tættest på borgerens bopæl. Borgerne, der er tættest på Ringkøbing, vil have i gennemsnit 18 kilometer til Ringkøbing, mens borgerne tættest på Gødstrup vil have 22 kilometer til Gødstrup. Borgerne i Hoven kan halvere deres afstand i scenarie 3 sammenlignet med scenarie 1. For de andre sogne, der har længst afstand, vil muligheden for at bruge Gødstrup ikke mindske afstanden.

¹ Beregningerne er baseret på 56.223 borgere, hvis bopæl vi har geokodet den 08.12.22. På dette tidspunkt var der 56.350 borgere i Ringkøbing-Skjern Kommune, og vi mangler derfor 127 borgere i analysen. Denne gruppe på 0,2 procent af befolkningen er spredt ud over hele kommunen og kan skyldes flytninger eller særlige adgangsforhold til boligen.

- Gennemsnitsalderen i Ringkøbing-Skjern Kommune er højest på Holmsland Klit og lige syd for Ringkøbing Fjord. Samtidig er befolkningstætheden i disse områder blandt de laveste i kommunen.

1. Hvor mange vil have kortere afstand til et nærhospital end til Gødstrup?

I dag er Gødstrup det nærmeste regionshospital for borgerne i Ringkøbing-Skjern Kommune. Hvis der kommer et nærhospital i Ringkøbing eller Tarm vil mere end 8 ud af 10 borgere få kortere afstand til et hospital, end de har i dag.

Hvis nærhospitalet placeres i Ringkøbing, så vil 81 procent af borgerne i Ringkøbing-Skjern (45.639 borgere) komme tættere på et hospital.

Hvis nærhospitalet placeres i Tarm, så vil 86 procent af borgerne i Ringkøbing-Skjern (47.641 borgere) komme tættere på et hospital.

De 4 procentpoint i forskel mellem de 2 scenarier svarer til lige omkring 2.000 borgere. Det betyder, at et nærhospital i Tarm vil give yderligere 2.000 borgere kortere til et nærhospital end et nærhospital i Ringkøbing.

Tabel 1: Andel af borgerne i Ringkøbing-Skjern Kommune, der kommer tættere på et hospital. Dec. 2022.

	Antal borgere, der kommer tættere på et hospital	Antal borgere i RSK i alt	Andel borgere, der kommer tættere på et hospital
Nærhospital i Ringkøbing	45.639	56.223	81 %
Nærhospital i Tarm	47.641	56.223	85 %
Forskel	2.002	-	4 pp.

2. Hvor langt får borgerne i gennemsnit til et (nær)hospital?

I dag har borgerne i Ringkøbing-Skjern Kommune i gennemsnit 39 kilometer til Gødstrup, som det nærmeste hospital. Hvis vi nu antager, at alle borgere skal én tur til Gødstrup, så giver det i alt 2,2 millioner kilometer eller tilsammen cirka 55 gange rundt om jorden - og det er vel at mærke kun den ene vej.

Hvad enten der kommer et nærhospital til Ringkøbing eller Tarm, vil det være muligt at halvere denne afstand.

Hvis vi ser på scenarie 1 og 2, hvor borgerne bruger et nærhospital i enten Ringkøbing eller Tarm, så har borgerne i gennemsnit 20 kilometer til Ringkøbing eller 21 kilometer til Tarm. Ser vi på det samlede antal kilometer for alle borgere, er afstanden 5 procent kortere, hvis nærhospitalet ligger i Ringkøbing (1.137.000 km) sammenlignet med Tarm (1.201.000 km). Der vil altså være kortest afstand til Ringkøbing både i gennemsnit og samlet set.

Nu går vi videre til scenarie 3 og 4, hvor vi har antaget, at det også vil være muligt at bruge Gødstrup. I de fire scenarier vil borgerne have den korteste afstand i scenarie 3 med et nærhospital i Ringkøbing og med mulighed for at bruge Gødstrup, hvis Gødstrup ligger tættest på borgerens bopæl. Borgerne, der er tættest på Ringkøbing, vil have i gennemsnit 18 kilometer til Ringkøbing, mens borgerne tættest på Gødstrup vil have 22 kilometer til Gødstrup.

Den gennemsnitlige afstand i scenarie 4 - med et nærhospital i Tarm og mulighed for at bruge Gødstrup - er nogenlunde den samme som i scenarie 2 med et nærhospital i Tarm.

Tabel 2: Afstand til nærmeste hospital i dag og til et nærhospital i scenarie 1-4, dec. 2022.

Scenarie	Gns. afstand i km	Samlet afstand i 1.000 km	Antal borgere
I dag: Gødstrup	39	2.215	56.223
Scenarie 1: Ringkøbing	20	1.137	56.223
Scenarie 2: Tarm	21	1.201	56.223
Scenarie 3: Ringkøbing/Gødstrup	19	1.063	56.223
Ringkøbing	18	826	45.639
Gødstrup	22	237	10.584
Scenarie 4: Tarm/Gødstrup	20	1.146	56.223
Tarm	20	968	47.641
Gødstrup	21	178	8.582

2.1. Afstand fordelt på sogne i de fire scenarier

I tabel 2 så vi på gennemsnitsafstande i de fire scenarier, men i landets geografisk største kommune dækker gennemsnitsbetragtninger over et betydeligt spænd.

I scenarie 1 med nærhospitalet i Ringkøbing vil sognet med den længste afstand have 42 kilometer, hvor de fem sogne, der vil have længst, er Sønder Vium (39), Nørre Bork (40), Sønder Bork (42), Lyne (42) og Hoven (46).

I scenarie 2 med nærhospitalet i Tarm vil sognet med den længste afstand have op til 50 kilometer, hvor de fem sogne, der vil have længst, er Husby (42), Haurvig (44), Vedersø (47), Hvide Sande (49) og Lyngvig (50).

Fælles for de sogne, der vil have den største afstand til et nærhospital, er, at nærhospitalet ville være tættere på end Gødstrup. Derfor er antagelsen i scenarie 3 og 4 om, at Gødstrup muligvis kan bringes i spil, uden betydning for afstanden for borgerne i de sogne, der i forvejen har langt. Der er dog en enkelt undtagelse, og det er Hoven, hvor det vil gøre en forskel i scenarie 3, hvorvidt Gødstrup kan bringes i spil, for det kan halvere afstanden for borgerne i Hoven.

Tabel 3: Gennemsnitlig afstand fra borgerens bopæl til Gødstrup og ved scenarie 1-4 fordelt på sogne. Angivet i kilometer. Sognene er sorteret stigende efter nuværende afstand til Gødstrup. Dec. 2022.

Sogn	I dag: Gødstrup	Scenarie 1: Ringkøbing	Scenarie 2: Tarm	Scenarie 3: Ringkøbing el. Gødstrup	Scenarie 4: Tarm el. Gødstrup	Antal borgere
Fjølstervang	13	36	31	13	13	672
Vorgod	17	30	28	17	17	1.778
Videbæk	21	24	25	21	21	3.892
Nørre Vium	22	30	22	22	20	631
Herborg	23	24	23	23	22	1.152
Troldhede	25	37	20	25	20	759
Væggerskilde	25	23	27	22	25	316
Nørre Omme	26	24	32	24	26	627
Faster	29	28	15	27	15	883
Finderup	30	18	19	18	19	316
Brejning	30	19	26	19	26	2.085
Sædding	30	23	15	23	15	526
Sønder Borris	32	33	13	31	13	1.385
Hanning	33	21	14	21	14	516
Hover	34	16	30	16	30	427
Torsted	35	21	39	21	35	376
Bølling	35	26	11	26	11	330
Ølstrup	35	13	26	13	26	476
Sønder Lem	36	12	20	12	20	771
Hoven	38	46	18	38	18	541
Dejbjerg	39	18	13	18	13	445
Lem	39	13	18	13	18	1.449
Skjern	40	25	5	25	5	8.153
Tim	41	14	39	14	39	1.187

Borgernes afstand til et kommende nærhospital

No	42	6	28	6	28	622
Velling	43	5	26	5	26	1.350
Hee	44	8	33	8	33	885
Tarm	44	30	1	30	1	4.161
Ådum	44	37	8	37	8	696
Rindum	44	2	29	2	29	4.465
Ringkøbing	44	1	29	1	29	4.916
Stauning	45	18	14	18	14	725
Gammelsogn	47	4	33	4	33	173
Egvad	48	34	5	34	5	282
Lønborg	48	30	7	30	7	779
Stadil	48	17	42	17	42	431
Vedersø	51	21	47	21	47	370
Nysogn	52	8	37	8	37	1.099
Hemmet	54	36	13	36	13	580
Husby	55	22	50	22	50	6
Lyne	56	42	13	42	13	548
Sønder Vium	56	39	13	39	13	438
Nørre Bork	59	40	18	40	18	396
Sønder Bork	61	42	20	42	20	369
Lyngvig	65	21	50	21	50	1.886
Hvide Sande	67	23	49	23	49	1.142
Haurvig	71	29	44	29	44	211
I alt	39	20	21	19	20	56.223

2.2. Afstand fordelt på aldersgrupper i de fire scenarier

I scenarie 1 og 2 vil alle aldersgrupper i gennemsnit have mellem 16 og 22 kilometer til et nærhospital. De 60-89 årige vil have kortest til Ringkøbing, mens de 90+ årige vil have kortest til Tarm. Der er ingen nævneværdig forskel for de 0-59 årige i scenarie 1 og 2.

I scenarie 3 og 4 er afstanden generelt lidt kortere, fordi 15-19 procent af borgerne i de to scenarier vil være tættere på Gødstrup (jævnfør tabel 1), men ellers gør samme mønster sig gældende som i scenarie 1 og 2.

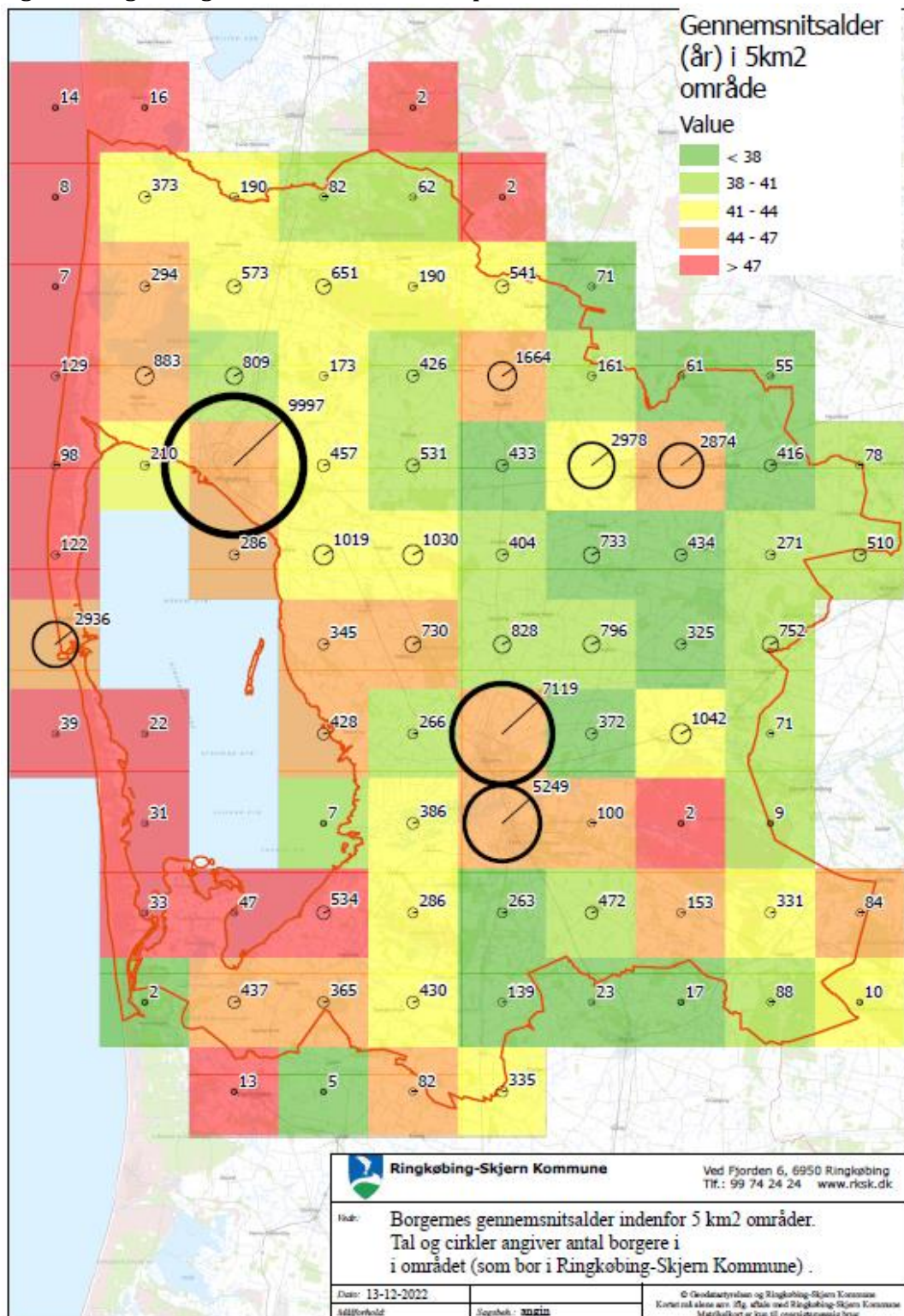
Tabel 4: Afstand i kilometer fra borgerens bopæl til Gødstrup i dag og til scenarie 1-4, dec. 2022.

Alder	I dag: Gødstrup	Scenarie 1: Ringkøbing	Scenarie 2: Tarm	Scenarie 3: Ringkøbing el. Gødstrup	Scenarie 4: Tarm el. Gødstrup	Antal borgere
0-9 år	38	21	21	19	20	5.724
10-19 år	39	20	21	19	20	7.293
20-29 år	39	21	21	19	20	5.303
30-39 år	38	21	21	19	20	5.892
40-49 år	39	21	21	19	20	6.710
50-59 år	40	20	21	19	20	8.015
60-69 år	40	20	22	18	21	7.542
70-79 år	41	19	22	18	21	6.292
80-89 år	40	19	21	19	20	2.932
90-99 år	39	20	19	19	18	510
100+ år	35	21	16	20	15	10
I alt	39	20	21	19	20	56.223

3. Hvor er borgerne i Ringkøbing-Skjern Kommune ældst?

Kortet nedenfor viser gennemsnitsalderen i befolkningen i Ringkøbing-Skjern. Her fremgår det tydeligt, at gennemsnitsalderen er højere og befolkningstætheden lavere, når vi sammenligner Holmsland Klit og den sydlige del af Ringkøbing Fjord med resten af kommunen.

Figur 1: Borgernes gennemsnitsalder fordelt på 5 x 5km, 2022.

4. Hvor kan borgerne nå et nærhospital inden for 20-30 minutter?

Indtil nu har vi fokuseret på den gennemsnitlige afstand til et nærhospital, men lige så centralt er den tid, det tager at komme fra borgerens bopæl og til et nærhospital. Nedenfor har vi derfor – med udgangspunkt i en tur i bil en mandag formiddag klokken 12 – beregnet hvilke områder, der ligger inden for 20 og 30 minutters kørsel fra borgerens bopæl.²

Med et nærhospital i Ringkøbing i scenarie 1 og 3 kan borgerne i det meste af den nordlige del af kommunen nå frem på under 20 minutter. Borgerne i Hvide Sande, Skjern og Videbæk kan nå til et nærhospital i Ringkøbing på mellem 20 og 30 minutter. Borgerne i Tarm og på over halvdelen af Holmsland Klit fra nord kan nå til Ringkøbing på 30 minutter. Borgerne på den sydlige del af Holmsland Klit, i området syd for Tarm samt i en del af området sydøst for Videbæk vil have over 30 minutter til Ringkøbing.

Med et nærhospital i Tarm i scenarie 2 og 4 kan stort set alle borgere i den sydlige del af kommunen, inklusive Skjern, samt området op til og med Lem nå frem på 20 minutter. Borgerne i Ringkøbing og Videbæk kan nå til et nærhospital i Tarm på mellem 20 og 30 minutter. Borgerne i Hvide Sande, på Holmsland Klit og i området nordøst for Ringkøbing vil have over 30 minutter til Tarm.

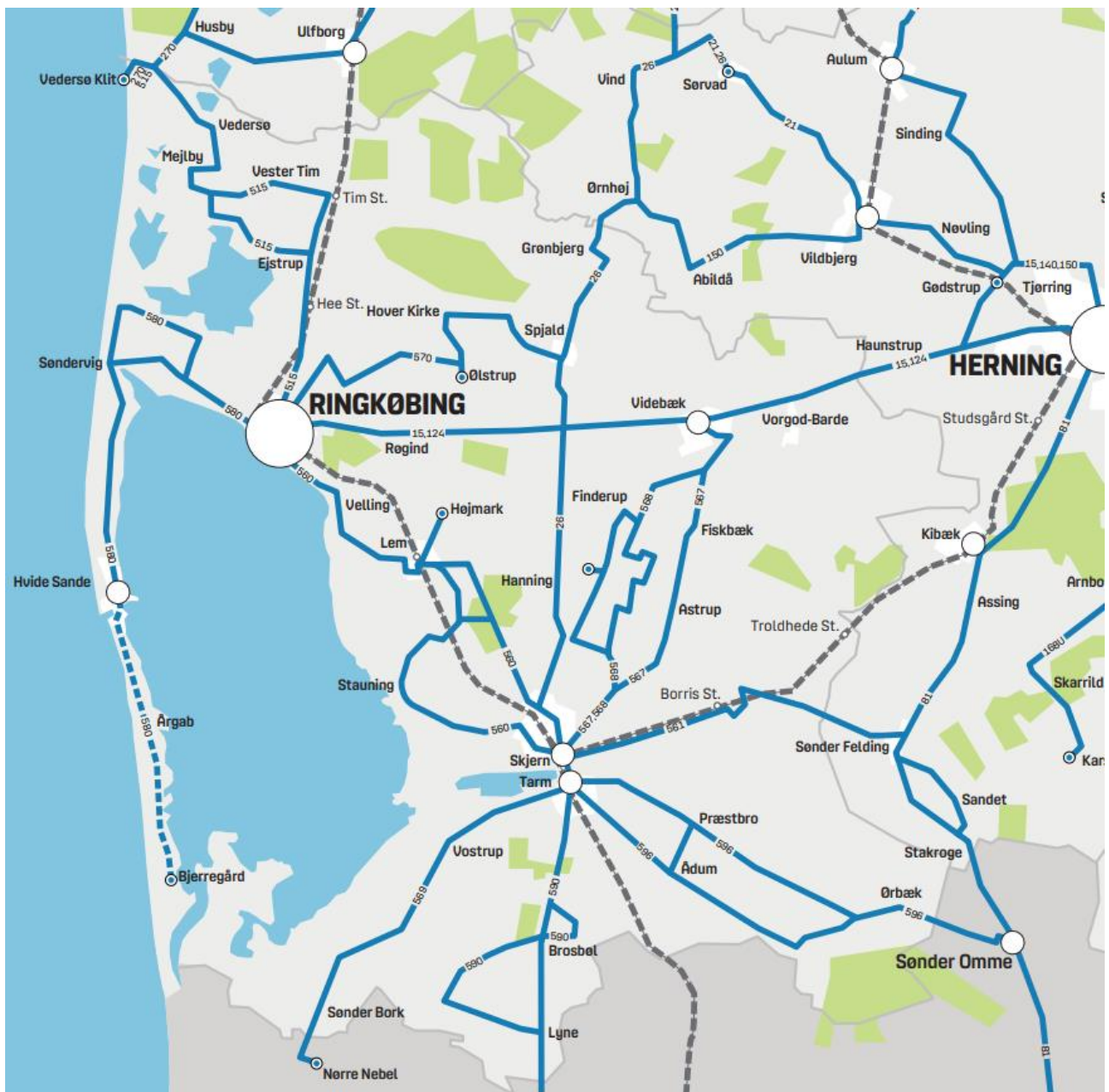
I alle scenarier vil der være borgere, som vil have mere end 30 minutter til et nærhospital.

Figur 2: Køretid i bil til et nærhospital i Ringkøbing (rød), Tarm (grøn) eller til hospitalet i Gødstrup (blå), 2022.

² Det er desværre ikke muligt at beregne afstanden i tid for offentlig transport. I bilag 1 finder du et kort over Midttrafiks ruter, der viser, hvilke områder der er forbundet med offentlig transport.

Bilag 1: Midttrafiks rutekort

Kilde: Gengivelse af Midttrafiks rutekort, <https://www.midttrafik.dk/koreplaner/rute-og-zonekort/> (tilgæet 06.12.22)

Bilag 2: Kort over befolkningstæthed, 2022

